

Suomen historia pikana

n. 1150 - 1808

Siis Ruotsi(-Suomen)

Vastaukset merkkipaaluihin

1. Kivikausi n. 7000 eaa.
2. Pronssikausi n. 1500 eaa.
3. Ristiretket Suomeen v. 1150→
4. Turku ja Turun tuomiokirkko v. 1300
5. Pähkinäsaaren rauha v. 1323
6. Kalmarin Unioni v. 1397-1521
7. Kustaa Vaasa valtaan, Suomi luterilaiseksi v. 1523
8. Nuijasota v. 1596-1597
9. 25-vuotinen sota (Ruotsi/Venäjä) v. 1570-1595
10. 30-vuotinen sota ja hakkapeliitat v. 1618-1648

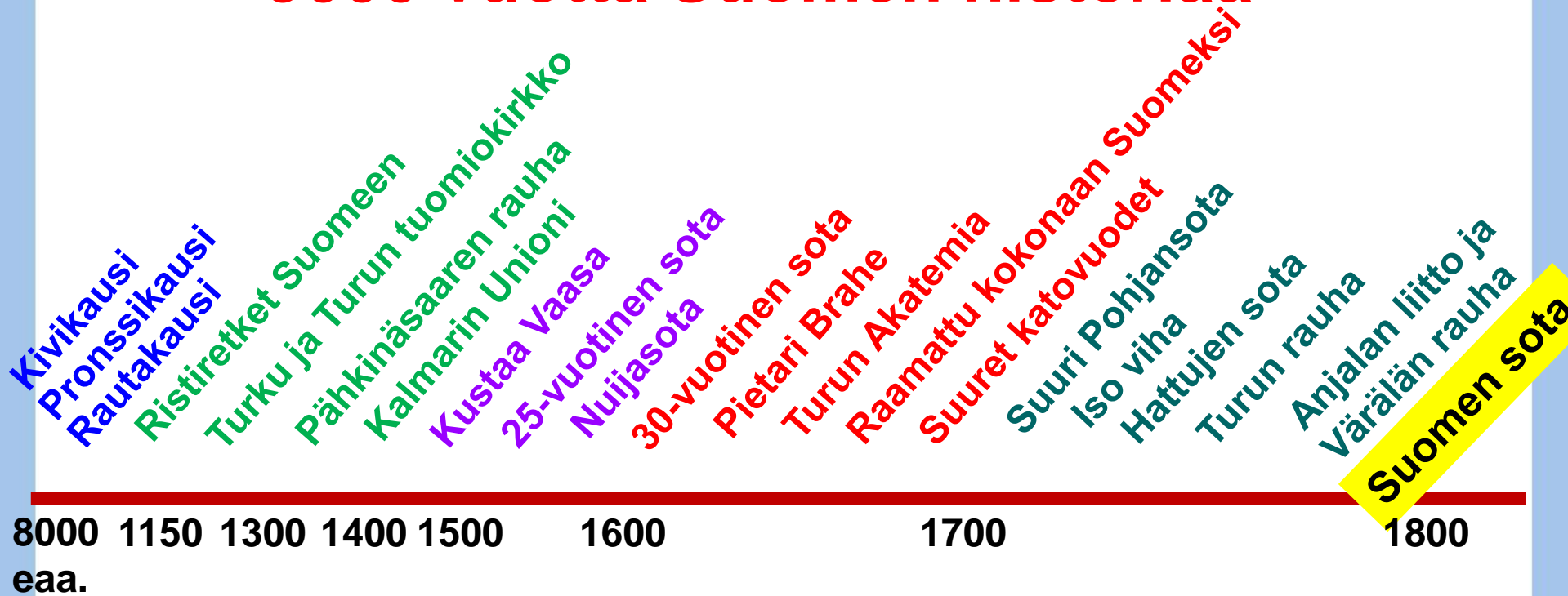
Vastaukset merkkipaaluihin

11. Pietari Brahe	v. 1630-1650-I
12. Turun Akatemia	v. 1640
13. Raamattu kokonaan Suomeksi	v. 1642
14. Suuret katovuodet	v. 1690
15. Suuri Pohjansota	v. 1700-1721
16. Iso viha	v. 1714-1721
17. Hattujen sota	v. 1742-1743
18. Turun rauha	v. 1743
19. Liikkalan nootti, Anjalan liitto ja Värälän rauha	v. 1788-1789
20. Suomen sota	v. 1809

Vastaukset merkkipaaluihin

1. Kivikausi n. 7000 eaa.
2. Pronssikausi n. 1500 eaa.
3. Ristiretket Suomeen v. 1150→
4. Turku ja Turun tuomiokirkko v. 1300
5. Pähkinäsaaren rauha v. 1323
6. Kalmarin Unioni v. 1397-1521
7. Kustaa Vaasa valtaan, Suomi luterilaiseksi v. 1523
8. Nuijasota v. 1596-1597
9. 25-vuotinen sota (Ruotsi/Venäjä) v. 1570-1595
10. 30-vuotinen sota ja hakkapeliitat v. 1618-1648
11. Pietari Brahe v. 1630-1650-l
12. Turun Akatemia v. 1640
13. Raamattu kokonaan Suomeksi v. 1642
14. Suuret katovuodet v. 1690
15. Suuri Pohjansota v. 1700-1721
16. Iso viha v. 1714-1721
17. Hattujen sota v. 1742-1743
18. Turun rauha v. 1743
19. Liikkalan nootti, Anjalan liitto ja Värälän rauha v. 1788-1789
20. Suomen sota v. 1809

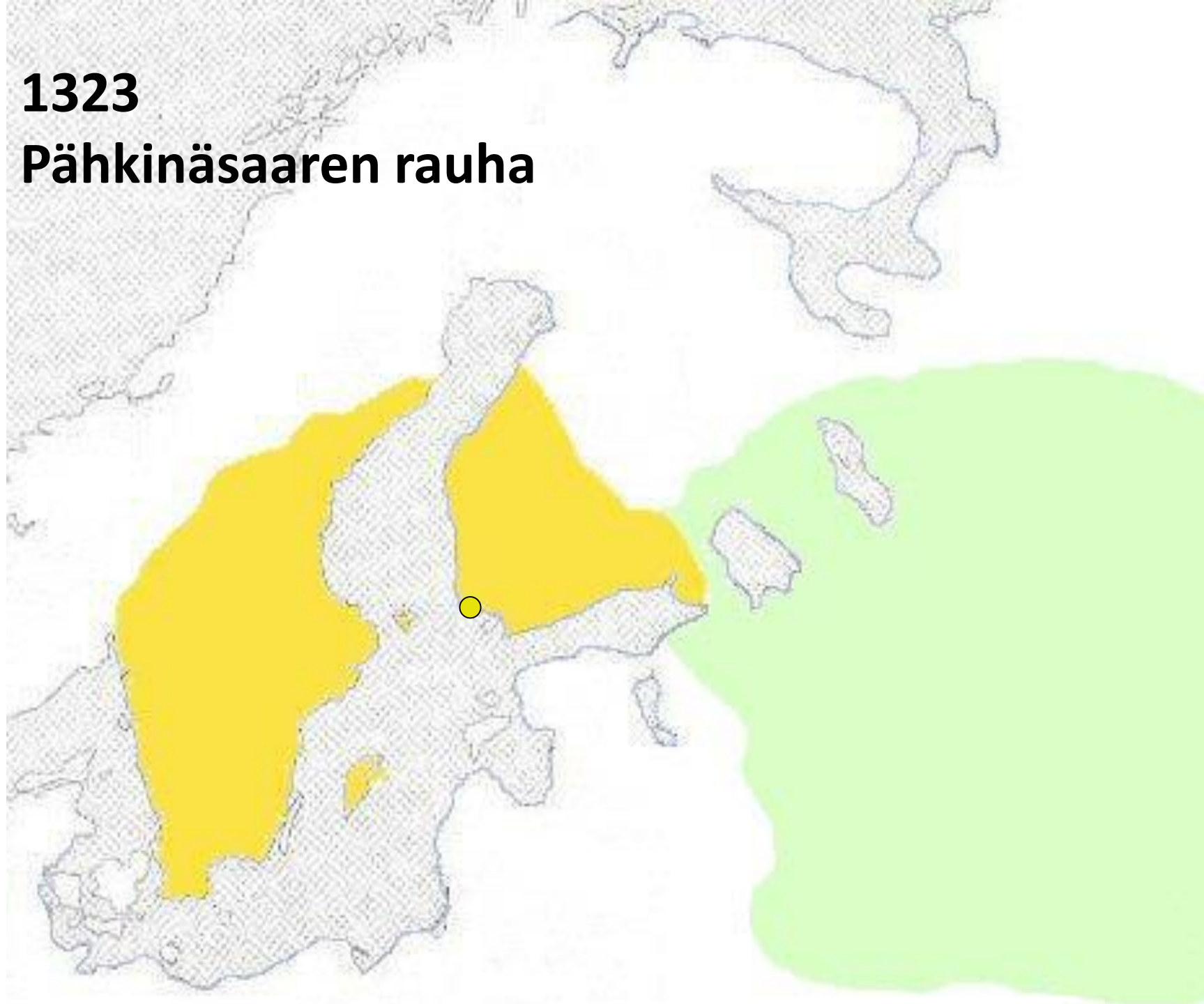
9000 vuotta Suomen historiaa

Suomen alueet keskiajalta 1830-luvulle

1323

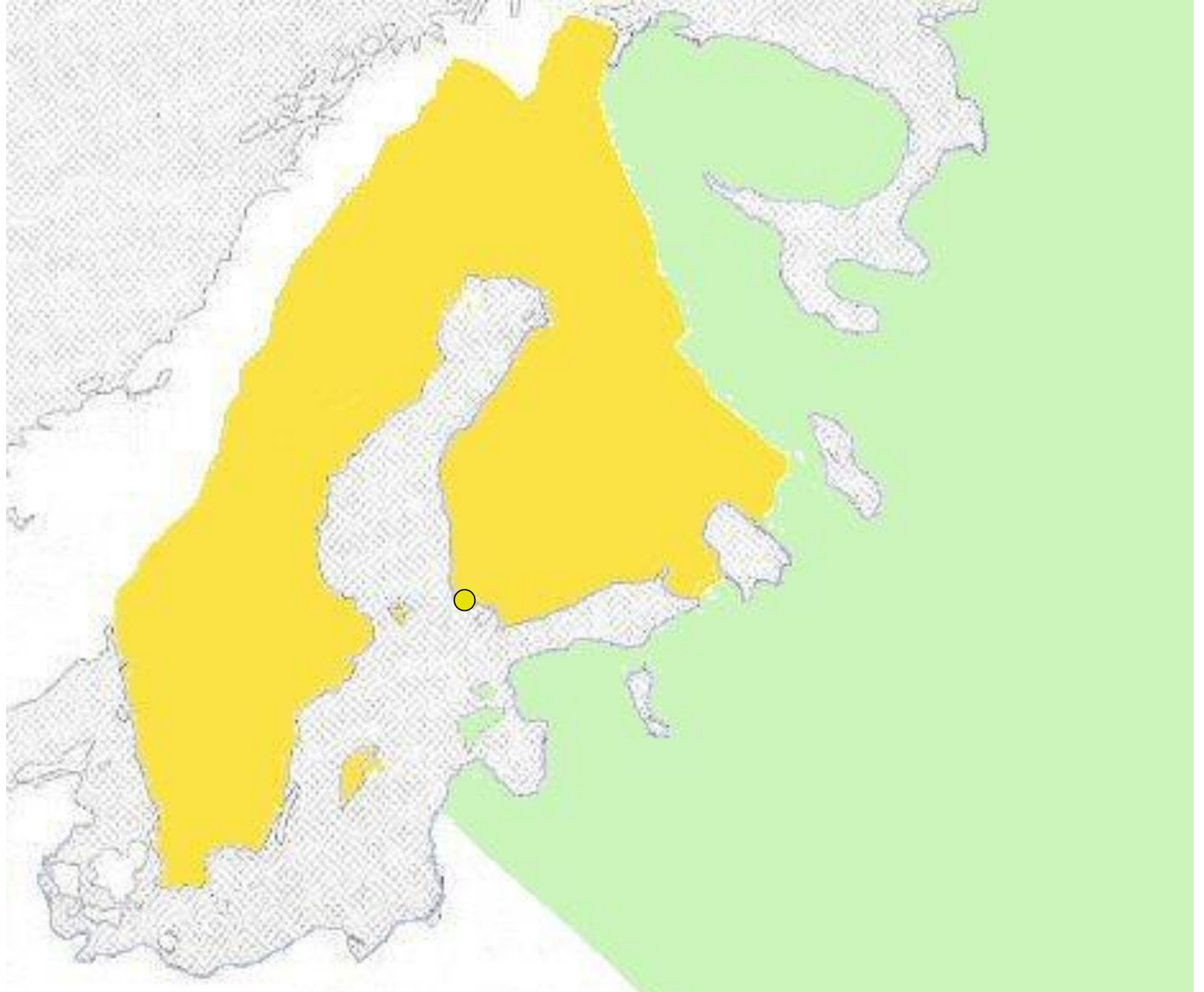
Pähkinäsaaren rauha

1595

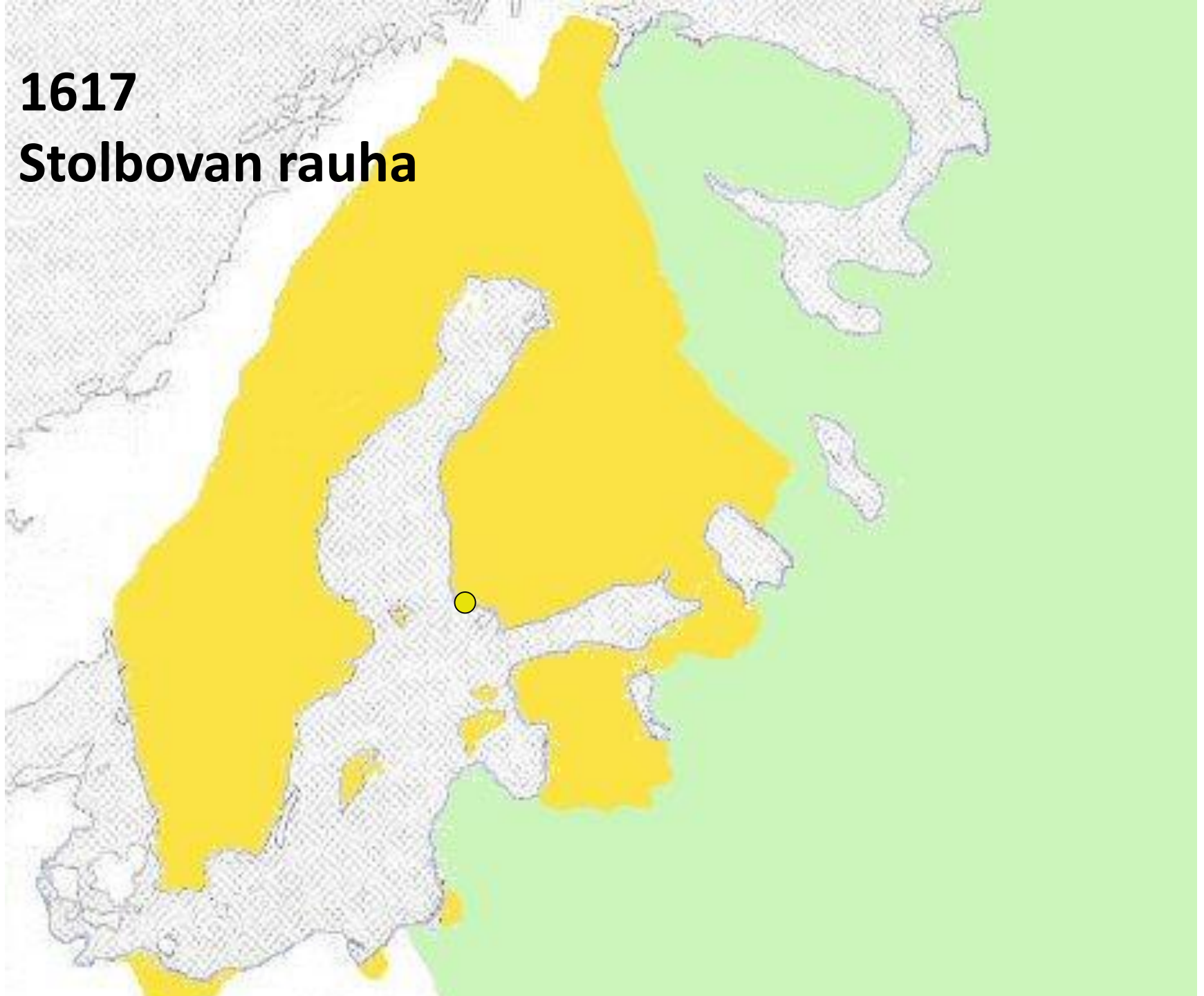
Täyssinän rauha

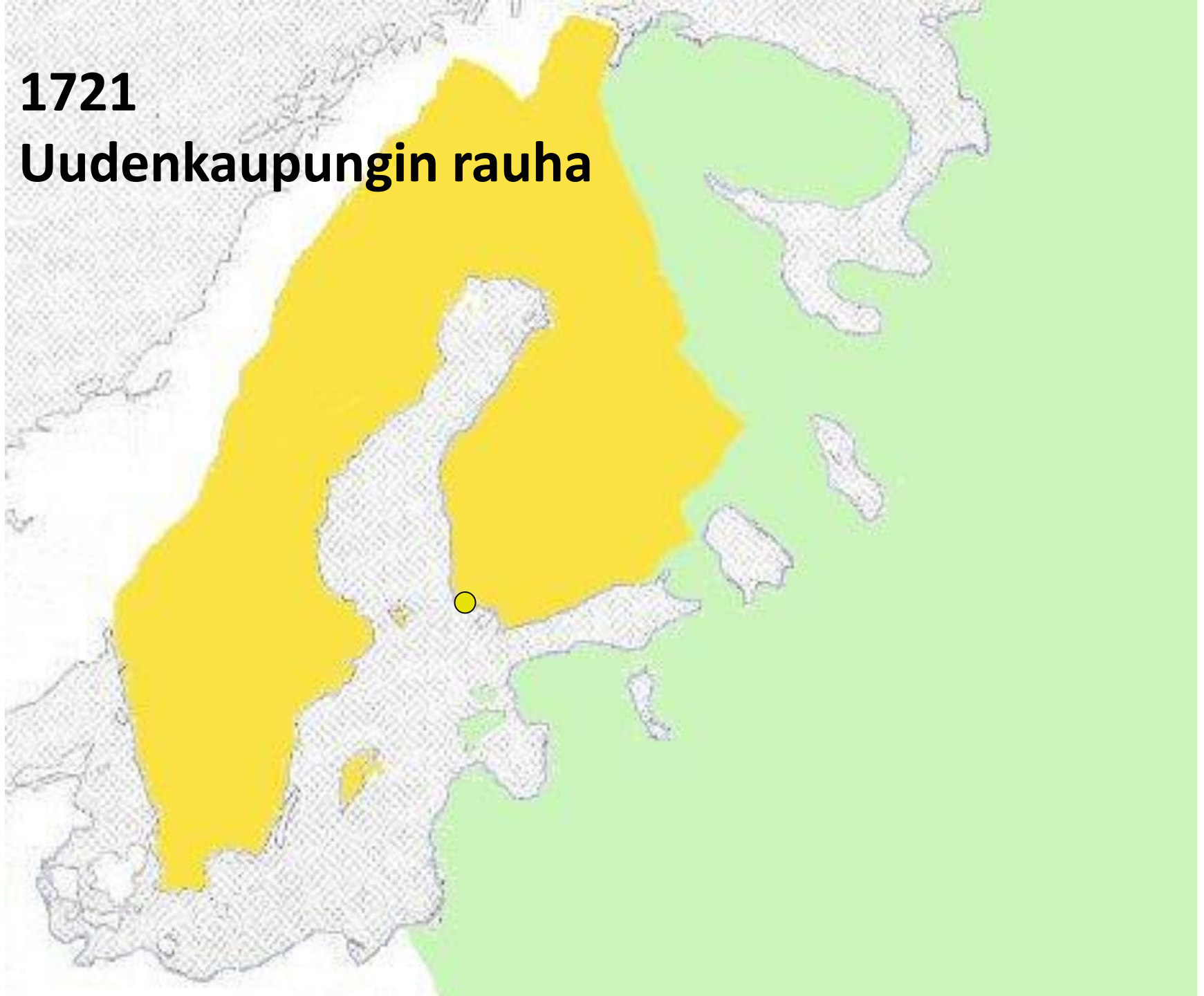
1617

Stolbovan rauha

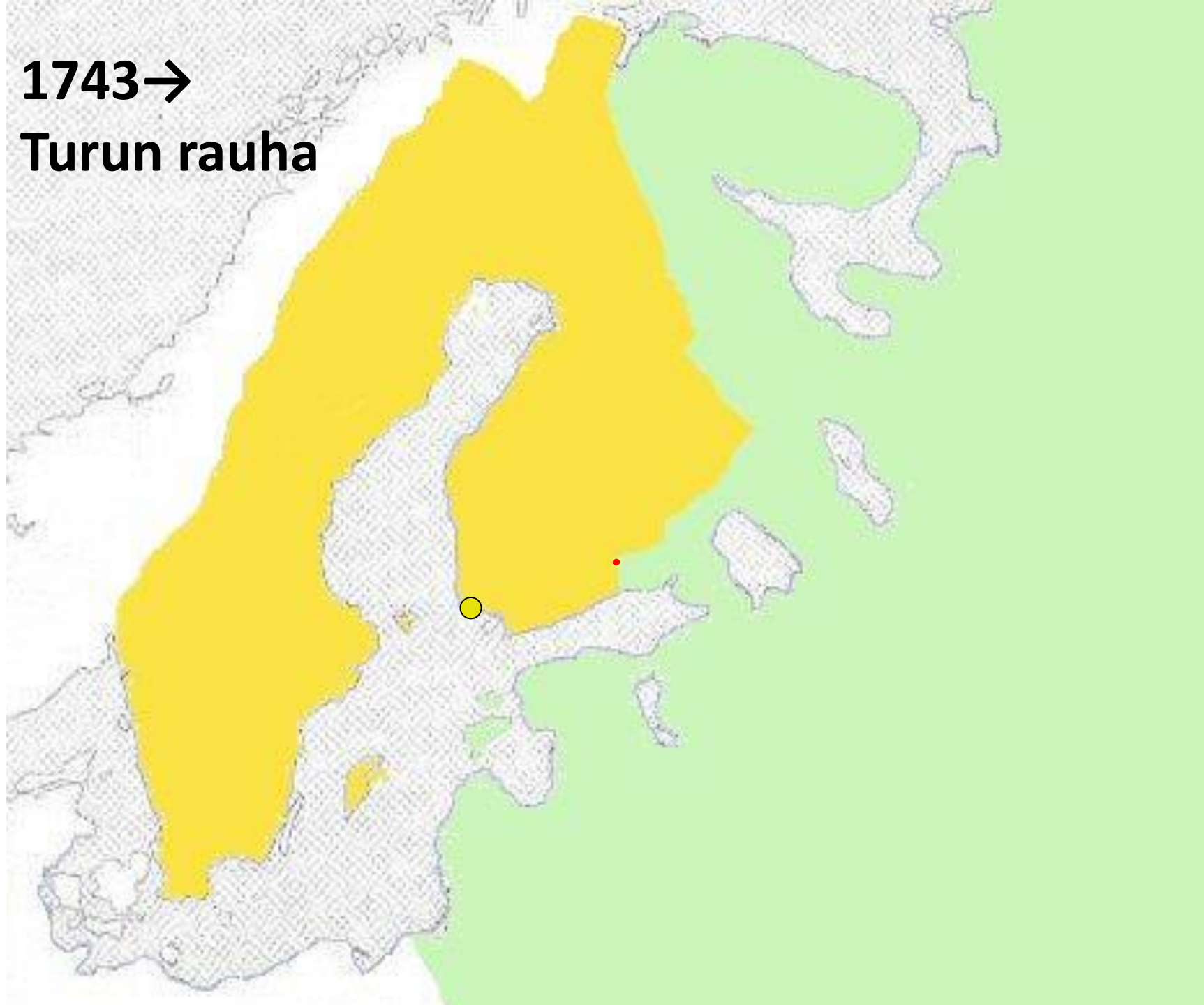
1721

Uudenkaupungin rauha

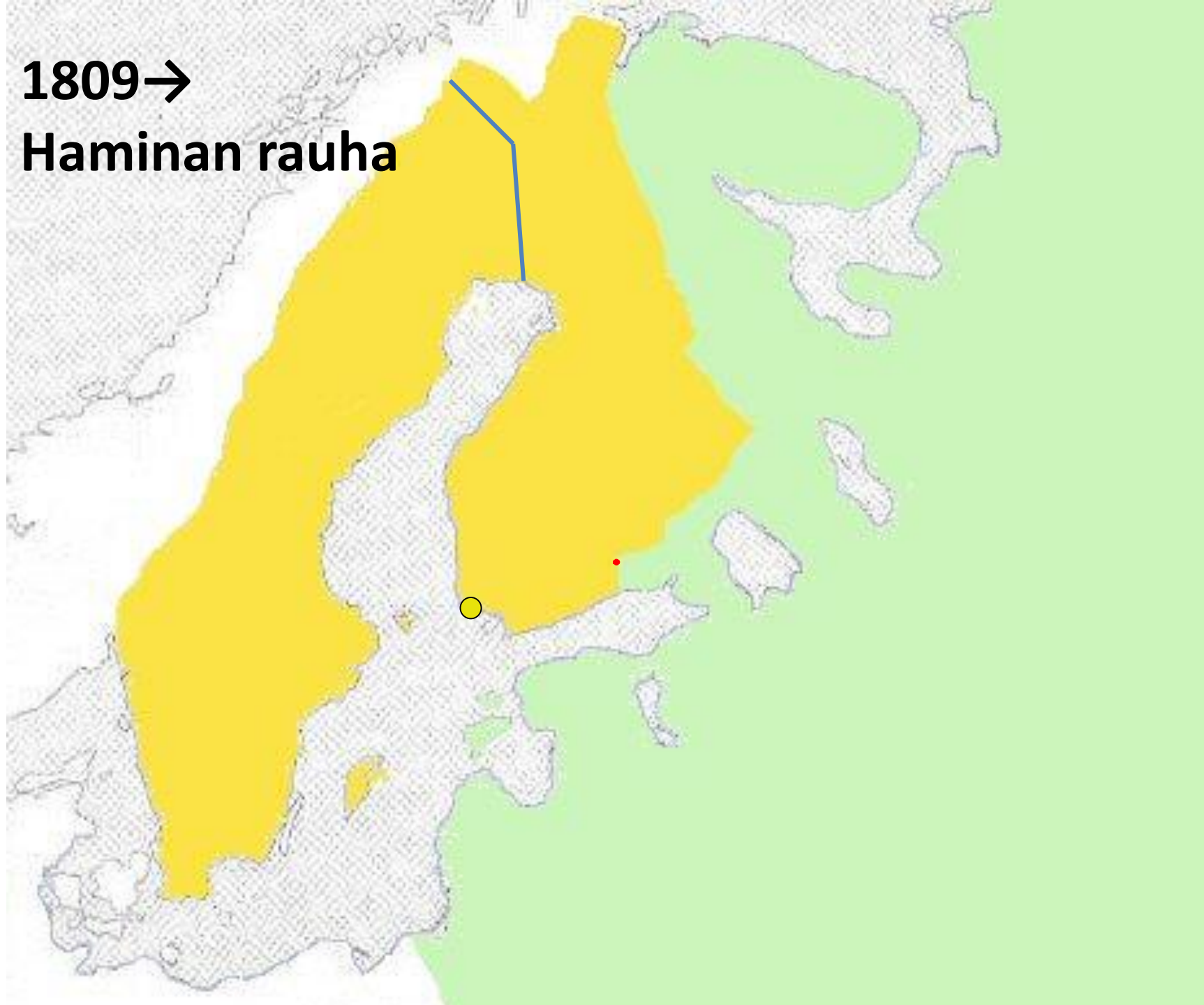
1743→

Turun rauha

1809→

Haminan rauha

Ruotsin ajan perintö: Suomen itärajan kehitys

Tehtävä

- Miten Suomen itäraja on muuttunut kartoissa?
- Mitkä tekijät selittävät muutoksia?

Stolbovan rauha 1617

Uudenkaupungin rauha 1721

Turun rauha 1743

Haminan rauha 1809*

Ruotsiin liitetty alue Ruotsin menettämä alue

Merkkien selitykset koskevat kaikkia kartoja

*Niin sanottu Vanha Suomi liitettiin Suomeen vuonna 1812.

Stolbovan rauha 1617

- Ruotsi nousi 1600-luvulla suurvalta-asemaan.
- Stolbovan rauhassa se sai Venäjältä Käkisalmen läänin ja Inkerinmaan.
- Rauhan seurauksena Venäjältä sulkeutui reitti Itämerelle.

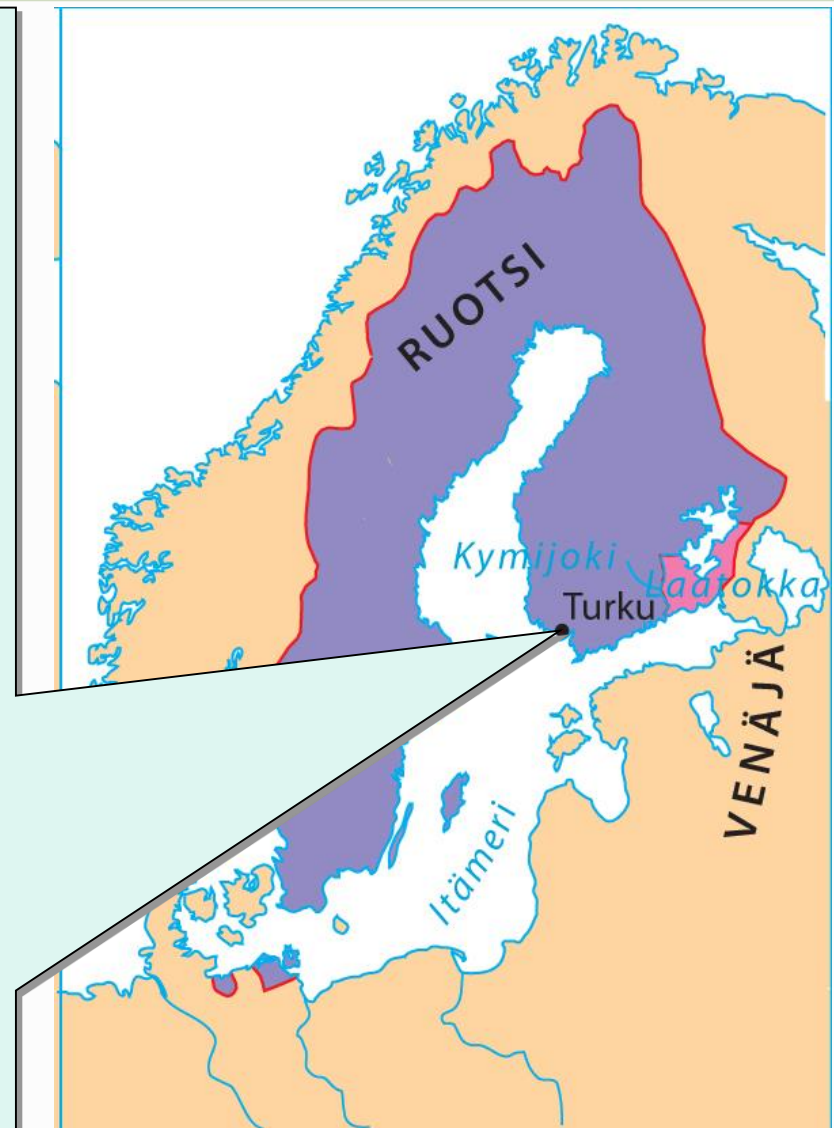
Uudenkaupungin rauha 1721

- Ruotsi menetti suurvalta-
aseman Suuren
Pohjansodan seurauksena.
- Uudenkaupungin rauhassa
se menetti itäiset
alueensa, muun muassa
Stolbovan rauhassa
valloittamansa Käkisalmen
läänin.
- Venäjä alkoi Pietari Suuren
johdolla nousta
eurooppalaiseksi
suurvallaksi.

Turun rauha 1743

- Turun rauhan taustalla oli ns. hattujen sota. Ruotsin valtiopäivillä valtaan noussut hattupuolue kannatti Uudenkaupungin rauhassa Venäjälle menetettyjen alueiden valtaamista ja liittämistä takaisin Ruotsiin.
- Ruotsi hävisi hattujen sodan ja valtakunnan itäraja siirtyi lännemmäksi. Itäraja noudatteli Kymijokea.

Haminan rauha 1809

- Suomen sodan seurauksena Suomi liitettiin osaksi Venäjän valtakuntaa.
- Ruotsin länsirajaksi tuli Tornionjoki.

Suomen varhaishistorian aikajana

S2020: Minkälaiseen lähdemateriaaliin tietämyksemme

Suomen keskiajan historiasta perustuu

K2020: Suomen kaupunkien väkiluvun kehitys.

K2021: Naisten asema keskiajalla.

S2021: Joet Suomen taloudessa.

S2017: Suomi Ruotsin suurvallan aikana

S2016 ja S2019: hyödyn aika

K2016: 1700-l linnoitukset

S2015 ja S2011: nuijasota

S2014: sotien merkitys Itämeren piirissä

S2013: Suomi Kustaa Vaasan aikana

S2010: Agricola

S2009:

Suomi

Venäjään

K2010:
ristiretket

K2013:
Suomi idän ja
Lännen raja-alueena

S2012:

Iso- ja Pikkuviha

K2012:

Valistus Suomessa

Muut:

1000-1500

1500-luku

1600-luku

1700-luku

1809

K2009: Suomi osana Ruotsia

K2011: Sääty-yhteiskunta, K2018 Sääty-yhteiskunta Suomessa

K2014: Ruotsin vallan merkitys

K2015: Kirkon vaikutus Ruotsin vallan aikana

K2017: kristinuskon yleistyminen keskiajalta 1600-l

S2018: Suomen asema Ruotsin valtakunnassa

S2019: Aleksanteri I ja Suomen suuriruhtinaskunnan asema

HI5 YO-kysymysten aiheita

- **Miten Suomesta tuli osa läntistä kulttuuripiiriä**
- **Kustaa III sota 1788 ja suomalaisten suhtautuminen.**
 - Liikkalan nootti ja Anjalan liitto
- **Kustaa Vaasan uudistukset.**
- **Ruotsin suurvaltakausi 1600-l Suomen kannalta.**
- **Suomen talous ja kulttuuri 1700-l (kustavilaisuus).**
- **Suomen erityisasema Ruotsin valtakunnassa.**
- **Suomesta osa Venäjää 1809.**
- **Ruotsin ristiretket Suomeen.**
- **Mikael Agricolan toiminta ja merkitys Suomessa.**

HI5 YO-kysymysten aiheita

- **Sääty-yhteiskunnan synty ja rakenne.**
- **Nuijasodan syyt ja vaikutukset.**
- **1700-l ajatusmaailma → hyödyn aikakausi.**
- **Isoviha ja pikkuviha.**
- **Suomi idän ja lännen raja-alueena.**
- **Suomen kehittyminen Kustaa Vaasan aikana.**
- **Suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin perusta Ruotsin vallan aikana.**
- **Sodat Itämeren ympärillä 1500-1700 –luvulla.**
- **Kirkon vaikutus Suomeen Ruotsin vallan aikana.**